

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
GEOGRAFIA RURAL

Coordinació: TREPAT DELTELL, EDUARD

Any acadèmic 2021-22

Informació general de l'assignatura

Denominació	GEOGRAFIA RURAL			
Codi	101176			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Geografia	3	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRACAMP	PRAULA	TEORIA
	Nombre de crèdits	1	1	4
	Nombre de grups	1	1	1
Coordinació	TREPAT DELTELL, EDUARD			
Departament/s	GEOGRAFIA I SOCIOLOGIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Classe presencial: 60 (presencial/virtual) Treball autònom: 120			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			
Distribució de crèdits	4 presencials/virtuals 1,5 pràctiques			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
TREPAT DELTELL, EDUARD	eduard.trepat@udl.cat	6	

Informació complementària de l'assignatura

L'assignatura s'ha desplegat en dos àmbits:

- Un àmbit més teòric en el qual s'ha d'assegurar el coneixement dels elements teòrics, referències legals, processos d'elaboració i tècniques que s'utilitzen habitualment en la geografia rural, d'acord amb el temari adjunt.
- Un àmbit més pràctic d'introducció de l'alumne a l'anàlisi del medi rural, en base a l'anàlisi de les variables i indicadors característics dels sistemes agraris i el medi rural d'un territori.

Pel que fa a l'aproximació teòrica a la matèria s'han de tenir en compte tres nivells de comprensió i estudi que apareixen en qualsevol dels àmbits de planejament i que són recollits en el temari:

1. Les teories i models que expliquen l'organització i funcionament dels sistemes agraris i del medi rural.
2. Les tècniques d'anàlisi, indicadors, fonts d'informació i les eines en general aparellades a l'observació del medi rural.
3. Les polítiques administratives que incideixen directament en la gestió dels sistemes agraris i el desenvolupament rural

Objectius acadèmics de l'assignatura

01. Iniciació a les tècniques, normatives, pràctiques institucionals i bases documentals utilitzades en geografia agrària i a la pràctica concreta de l'ordenació territorial.

02. Comprensió dels aspectes físics, econòmics i socials que caracteritzen l'espai rural, amb un èmfasi especial en les seves interrelacions i trets destacables, a partir del coneixement i familiarització amb els indicadors, tècniques d'anàlisi i metodologies de treball.

03. Analitzar i interpretar els textos proposats sobre la geografia rural.

Resultats d'aprenentatge considerats:

Pràctica d'activitats de diagnòstic territorial encaminat a la planificació

Coneixement crític de les fonts estadístiques pròpies de l'estudi de l'agricultura

Familiarització amb els estudis geogràfics sobre les activitats dirigides al desenvolupament local en el medi rural

Coneixement dels instruments d'identificació de la propietat territorial, rústica i urbana

Comprensió dels aspectes físics, econòmics i socials que caracteritzen l'espai rural

Copsar la potencialitat de l'entorn natural en el desenvolupament local

Valorar l'aportació (directa i indirecta) de la producció agrària a l'economia local

Identificar potencialitats de desenvolupament local en relació a el patrimoni cultural i natural

Competències

CB2 Aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.

CB3 Capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica

CB5 Saber desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia

CG1 Valorar els mecanismes d'interacció de la societat amb el medi ambient

CG2 Identificar els grans conflictes i desigualtats de la societat humana

CG3 Caracteritzar la diversitat espacial dels territoris

CE1 Manejar i utilitzar els mètodes i tècniques d'anàlisi i interpretació de les fonts estadístiques

CE2 Conèixer els fonaments i la terminologia científica específica de cada branca de la Geografia

CE3 Expressar el coneixement geogràfic mitjançant cartografia temàtica

CE5 Aprendre a extreure informació geogràfica dels recursos existents a internet

CE6 Adquirir les habilitats i metodologies pròpies del treball de camp de cada branca de la Geografia

CE10 Reconèixer en el paisatge les transformacions generades pels usos humans en l'esdevenir històric

CE13 Conèixer, comprendre i interpretar el territori, explicar la diversitat de llocs, regions i localitzacions.

CT3 Adquirir capacitat en l'ús de les noves tecnologies i de les tecnologies de la informació i la comunicació

CT4 Adquirir coneixements bàsics d'emprenedoria i dels entorns professionals.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Bloc 1. PRECISIONS TEÒRIQUES I CONCEPTUALS SOBRE la geografia rural i els sistemes agraris.

1.1. Precisions conceptuals entorn a la definició de rural. Les condicions físiques i històriques i l'aproximació a través de la densitat. Definicions complementàries i aproximació estadística i normativa.

1.2. Espai rural i espai agrari. L'estudi de les qüestions agràries des de la geografia. L'estudi del sector agrari com a estudi sectorial. L'àmbit d'estudi.

Bloc 2. BASES DE LA PRODUCCIÓ en els espais agraris; agricultura i ramaderia.

2.1. Sistemes agraris i sistemes de cultiu. Caracterització de les plantes conreades. Creixement i desenvolupament. Els cicles productius i l'ordenació agronòmica dels conreus.

2.2. Condicionants climatològics i meteorològics. Les temperatures i la llum. L'aigua: recursos i necessitats. Tipologies climàtiques i tipologies agrícoles. Control del medi i accidents meteorològics.

2.3. Els sòls agraris i la seva dinàmica. Formació dels sòls i humus. Textura i estructura, porositat. L'aigua en el sòl i les necessitats d'aigua de les plantes. Propietats químiques; acidesa i salinitat.

2.4. Pràctiques agràries i sistemes agraris. Els nutrients, adobs i esmenes. Les labors culturals. El regadiu. Els sistemes de cultiu. Successions; rotacions i alternances. Població vegetal i competència. Conreus associats. Les tècniques de cultiu

2.5. Els animals explotats. Creixement i desenvolupament. El cicle biològic; reproducció i lactància. Herència i selecció animal. Sexes i control biològic i ambiental. Nutrients i alimentació. Aprofitaments i sistemes ramaders.

2.6. Els agroecosistemes i els seus serveis. Contaminació agrària; contaminació dels medis, inputs i outputs originaris de la contaminació. Els límits de l'agricultura científica; agroecologia. Agricultures alternatives i polítiques mediambientals.

Bloc 3. LA UNITAT DE PRODUCCIÓ I LES ESTRUCTURES AGRÀRIES.

3.1. Empresa i explotació agrària. Valoració del patrimoni empresarial. L'actiu i el passiu i la seva composició. La interpretació del balanç.

3.2. L'activitat de l'empresa agrària. Producció agrària i ingressos; producció total i producció final. Inputs i despeses. Subvencions i impostos. Avaluació dels resultats econòmics; valor afegit brut, net i cash-flow. El marge brut.

3.3. Les estructures agràries i els factors de producció. La retribució dels factors de producció. La mà d'obra agrària i la seva tipologia. La unitat de mesura, UTA. Agricultura a temps parcial. Orientació productiva (OTE) i volum de producció estàndard (UDE).

3.4. Territorialitat i parcel·lació. Aparició i desenvolupament del concepte de renda de la terra. Propietaris, arrendataris, parcers. Mercat del sòl i polítiques reguladores. La concentració parcel·lària.

3.5. L'agricultura en el procés d'industrialització i la transformació de les estructures agràries. Propietat i reforma agrària. Modernització i política d'estructures.

Bloc 4. SISTEMA AGROALIMENTARI, alimentació I MERCATS AGRARIS.

4.1. L'agricultura dins el sistema agroalimentari. Cadenes agroalimentàries i processos de canvi. La formació del valor comercial de la producció agroalimentària. Grans etapes del desenvolupament agroalimentari.

[4.2. La transformació agrària; branques i processos agroindustrials. La distribució i la demanda alimentària. Estructures de producció i evolució. Processos de concentració i estratègies de producte. Lleis de la demanda i models alimentaris](#)

[4.3. El mercat mundial i la Política Agrícola Comunitària. Origen i plantejament general de la PAC. Polítiques de mercats i d'estructures. Noves perspectives de la PAC.](#)

[Bloc 5. Activitats alternatives i desenvolupament rural](#)

[5.1. Del desenvolupament agrari al desenvolupament rural. Desenvolupament rural i teories del desenvolupament regional. Desenvolupament endogen i clústers d'activitat.](#)

[5.2. La indústria en el medi rural. Relació amb l'agricultura. Factors de localització industrial. La producció d'energia en el medi rural. Ordenació territorial de la indústria.](#)

[5.3. El desenvolupament del turisme rural. Activitats i allotjaments característics en el medi rural. Turisme de muntanya. La segona residència.](#)

[5.4. Les bases socials de la ruralitat i l'evolució de les comunitats rurals. L'emigració rural i les seves repercussions. Adaptació o disgregació de la comunitat rural. Les xarxes urbanes teixit bàsic de la ruralitat.](#)

[5.5. La ruralitat com l'altra cara d'una mateixa societat urbana. Mobilitat rural. La sociabilitat urbana de les comunitats rurals. Presència de fenòmens urbans.](#)

[5.6. Les diferències territorials del desenvolupament rural. El programa Leader. Polítiques per a les àrees de muntanya](#)

[Bloc 6. Paisatges agraris i ordenació de l'espai rural.](#)

[6.1. Els grans sistemes agraris. L'origen de l'agricultura. De l'artifatge a l'agricultura tradicional i la científica. Els grans sistemes agraris mundials.](#)

[6.2. Estructures i paisatges culturals. Grans tipologies dels paisatges culturals europeus. La colonització en la formació dels paisatges locals.](#)

[6.3. Agricultura, ciutat i mercat: una modelització. Costos de transport, costos de producció i localització de les empreses i produccions. La teoria de Von Thünen; desenvolupament del model i vigència.](#)

[6.4. Grau d'antropització i usos de l'espai. La valoració dels espais rurals. Caracterització i classificació dels espais naturals. El sòl agrari i la seva protecció.](#)

* Es disposa la realització d'un treball pràctic per cadascun dels blocs temàtics.

Eixos metodològics de l'assignatura

Activitat	Codificació/ descripció / tipologia TPD	O*	G*	HP*	HNP*
Classe magistral (M)	Vegeu temari i cronograma	01	1	40	25
Seminaris (S)	S. Seminari reflexions rurals	03		2	5
Pràctiques (P)	PA. Completar i comentar bases de dades, quadres, gràfics i mapes.	02		4	20

Treballs (T)	(les pràctiques d'aula PA seran recollides en un dossier final)				25
Tutories (Tut)	Tut. Tutoria inicial i final obligatòria i tutories voluntàries de suport a la comprensió i pràctiques de la matèria	01, 02		2	5
Altres (AA)	AA. Conclusions de les sortides- treball de camp	01		10	20
Avaluació (AV)	Vegeu taula de mecanismes d'avaluació		1	2	-
TOTAL				60	90

O: Objectiu. G: número de grups implicats en l'activitat. HP: hores presencials de l'alumne. HNP: hores no presencials de l'alumne.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

L'assignatura segueix l'ordre temàtic mateix dels continguts (hora i mitja lectiva per tema amb el temps de treball corresponent).

Per a cada tema de la matèria es desenvolupa la metodologia anteriorment exposada.

S'incentivarà i es valorarà especialment la participació de l'alumne en les reflexions i comentaris de cada matèria.

Sistema d'avaluació

Mecanismes d'avaluació	Codificació / descripció-criteris / tipologia TPD	Observacions	O*	Activitat	%*
Assistència i participació (As)		Forma part indestriable dels tallers i treballs del curs		Totes les presencials	10
Taller d'avaluació (TA) (Examen)	Prova escrita	S'avalua l'aprenentatge dels continguts de les classes magistrals i textos seminaris	01	Classes magistrals + seminaris	30
Informe (In) / Treballs (T)	T1 Treball resum de les sortides de camp (en AA)	S'avalua la interpretació de la realitat territorial presentada.	01	Sortides qualificades com AA	15
	T-In Treballs pràctics d'aula junts i completats en un treball final	S'avalua la correcta realització d'exercicis i interpretació de gràfics-mapes.	02	Treballs pràctics d'aula-Informe final	30
	In2 Informes seminaris i presentació oral	S'avalua la retenció d'idees centrals i la seva presentació.	03	Presentació del tema objecte del seminari	15
Altres (A)					0
TOTAL					100

O: Objectiu. %: percentatge en la nota final. L'aprovació de les parts és indispensable per a l'aprobat final.

Els estudiants que combinin els seus estudis amb una feina a temps complet tenen dret a demanar avaluació

alternativa en un termini de 5 dies des del començament del semestre. Per més informació, envieu un correu electrònic a academic@lletres.udl.cat o adreceu-vos a la Secretaria de la Facultat de Lletres.

Bibliografia i recursos d'informació

Documentació bàsica obligatòria:

- Dossier de la matèria amb informació base relacionada amb la classe magistral (copistería- digital).

Selecció bibliogràfica

ALDOMÀ, I. (1999); La crisi de la Catalunya rural. Lleida: Pagès editors, Lleida.

ALDOMÀ, I. (1999); Amb el permís de Barcelona. Lleida: Pagès editors, Lleida.

ALDOMÀ, I. (2004); Evolució de les estructures de la producció agrària a Catalunya 1989-1999. Barcelona: Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

ALDOMÀ, I. editor (2008); L'Horta de Lleida. Transformació i salvaguarda d'un espai periurbà. Lleida: Plataforma Protegim l'Horta.

ALDOMÀ, I. (2008); Atlas de la nova ruralitat. Lleida: Fundació del Món Rural, Lleida.

ALDOMÀ, I. (2015); Atlas de la nova ruralitat. Lleida: Fundació del Món Rural, Lleida.

ALVAREZ, A. i ATANCE, I. (2002); "Globalización y mundo rural"; monogràfic d'Información Comercial Española, núm. 803. Madrid: Ministerio de Economía.

AJENJO M., SABATER A. (2006); The long-term absent residents in Catalonia. Who are they? What are their common characteristics?. Barcelona: Centre d'Estudis Demogràfics.

AMOUDRY, Jean-Paul (2003); L'avenir de la montagne : un développement équilibré dans un environnement préservé . París: Sénat Français (Rapport d'information 15, disponible en línia).

ARMAND, Ludovic (2006); Tourisme rural. Perception du territoire rural et cadrages globaux. París: Ministère des Transports, de l'Équipement, du Tourisme et de la Mer.

ARNASON, A.; SHUCKSMITH, M.; VERGUNST, J. (edit.) (2009). Comparing rural development : continuity and change in the countryside of Western Europe. Farnham : Ashgate.

BADIA, X. (2003); "El fenomen periurbà a l'àrea metropolitana de Barcelona"; Perspectives Territorials, num 5, tardor 2003, pàgs. 91-112.

BAROUCH, G. (1995); Les demandes de Qualité de l'Espace rural (Synthèse générale). Paris: Direction des Affaires financières et économiques i Ministère de l'Agriculture, de la Pêche et de l'Alimentation.

BELLO, Walden (2012); Food Wars. Crisis alimentaria y políticas de ajuste estructural. Barcelona: Virus editorial.

BERGÉ, Alain (1975); La nouvelle économie de l'espace rural. París: Cujas.

BONAL, Xavier; RAMBLA, Xavier; AJENJO, Marc (2004); Les desigualtats territorials en l'ensenyament a Catalunya. Barcelona: Editorial Mediterrània, pp. 222.

BOSCACCI, Flavio, dir. (1999); A typology of rural areas in Europe. Strategic Study: towards a new urban rural partnership in Europe. Milà: Politécnico de Milano.

CÀNOVES, G.; HERRERA, L.; CUESTA, L. (2006); El Turisme rural a Catalunya una aposta mediambiental i de qualitat . Barcelona: Fundació Abertis

CÀNOVES VALIENTE, Gemma (2006); Dones i diversificació d'activitats en el món rural català. El cas del Pallars

Jussà. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona.

CLOKE, P. (1979); Key settlements in rural areas. London: Methuen.

CLOKE, P. (edit.)(1989); Rural land-use planning in developed nations. London: Unwin Hyman.

CLOKE, P.; MARSDEN, P.; MOONEY, P. (edit.) (2006); Handbook of rural studies. London: Sage.

DATAR (2003); Quelle France rurale pour 2020 . Paris : Datar (disponible en línia).

DEFRA (2004); Review of the Rural White Paper. Our countryside: the future. Londres: Department for Environment, Food and Rural Affairs.

DÍAZ, C. (1997); Estrategias familiares y juventud rural. Madrid: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación.

FUNDACIÓ DEL MÓN RURAL (2006); Cooperativisme agrari a Catalunya: reflexions i reptes de futur. Lleida: Fundació del Món Rural.

GARCÍA DELGADO, J.L.; GARCÍA GRANDE, M.J. (dir.) (2005); PAC: balanç i perspectives. Barcelona: La Caixa.

GARCÍA RAMON, M. D. (1981); Métodos y conceptos en geografía rural. Barcelona: Oikos-Tau.

GARCÍA RAMON, M. D.; BAYLINA, M. (eds.) (2000); El nuevo papel de las mujeres en el desarrollo rural. Barcelona: Oikos-Tau.

GARCIA RAMON, M.D.; TULLA, A.F.; VALDOVINOS, N. (1995); Geografia rural. Madrid: editorial Síntesis.

GENERALITAT DE CATALUNYA DE CATALUNYA, PATRONAT CATALÀ PRO EUROPA (2005); La política rural de la Unió Europea i la seva aplicació a Catalunya. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

GILG, A. (1985); An introduction to rural geography. London: Edward Arnold.

GÓMEZ, C.; GONZÁLEZ, J.J. (2002); Agricultura y sociedad en el cambio de siglo. Madrid: Mc-GrawHill.

GONZÁLEZ, J. J.; GÓMEZ, C. (coord.) (2006). Agricultura y Sociedad en la España contemporánea. Madrid: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación y Centro de Investigaciones Sociológicas.

GRIGG, David (1989); An introduction to agricultural geography. London: Unwin Hyman.

HALSETH, G., MARKEY, S., BRUCE, D. (editors) (2010); The Next rural economies: constructing rural place in global economies. Wallingford, UK ; Cambridge, MA : CABI, cop.

HERNÁNDEZ, J. M.; FONTODRONA, J.; PEZZI, A. (2005); Mapa dels sistemes productius locals industrials a Catalunya. Barcelona: Departament de Treball i Indústria; Secretaria d'Indústria i Energia, Col·lecció de Papers d'economia industrial, núm. 21.

HERVIEU, B. (1997); Los campos del futuro. Madrid: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación.

ILBERY, Brian W. (1998); The geography of rural change. Harlow: Longman, 267 pps.

JEAN, Bruno (2006); Les représentations de la ruralité dans la littérature scientifique récente. Rimouski: Fonds québécois de recherche sur la société et la culture (FQRSC).

JOLLIVET, M. (1997); Vers un rural postindustriel. Rural et environnement dans huit pays européens. Paris: l'Harmattan.

KAYSER, B. ; BRUN, A. ; CAVAILHÈS, J. ; LACOMBE, P. (1994) ; Pour une ruralité choisie. Paris: Co-éditions Datar i éditions de l'Aube.

LLUVICH E., i ORTEGA M. (2004); Els nous rurals del Pallars Sobirà. Barcelona: Secretaria General de la Joventut, Generalitat de Catalunya.

MALLARACH, J.M. i GERMAIN, J. (2006); Bases per a les directrius de connectivitat ecològica de Catalunya.

Barcelona: Departament de Medi Ambient i Habitatge.

MARIOTTI, J. A. (2006); Aménagement du territoire, services publics et services au public. Conseil Économique et Social (disponible en línia).

MASSOT, Albert (2000); "La Política Agrícola Común ante el reto de la globalización: ser o no ser multifuncional, ésta es la cuestión". Revista Española de Derecho Agrario y Alimentario, pàgs. 63-81.

MASSOT, Albert (2005); La reforma de la PAC de 2002-2003 y sus corolarios: la agricultura europea ante un nuevo escenario. PAC: claves para Andalucía. Córdoba.

MCCARTHY, James (2008) ;"Rural geography: globalizing the countryside". A Progress in Human Geography, num. 32, pps 129-137.

MODÉNES CABRERIZO J.A.; RECAÑO VALVERDE, J. (2003); El Territori i la mobilitat migratòria dels joves a Catalunya. Barcelona: Direcció General de Joventut, Generalitat de Catalunya.

MOLINERO, F. (1998); Los espacios rurales. Agricultura y sociedad en el Mundo. Barcelona: Ariel.

MOLINERO, F. (2004); Atlas de la España rural. Madrid: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación.

MONLLOR, Neus (2007); Incorporació de joves a l'activitat agrària a les comarques gironines. Situació i reptes de la jove pagesia. El Pla de l'Estany com a cas d'estudi. Girona: Universitat de Girona, Setembre de 2007 (Memòria de recerca en línia).

MOREDDU, Catherine (2008); Data issues and information gathered on the role of agriculture in rural areas in OECD countries. París: OECD, Trade and Agriculture Directorate (disponible en línia).

"Multifuncionalitat de los espacios rurales en la península ibérica"; IV Coloquio Hispano-Portugués de Estudios Rurales; 7-8 juny de 2001; Santiago de Compostela (diverses ponències en línia).

NAVÉS, F. (2005); Arquitectura del paisaje rural de la Península Ibérica, Islas Baleares i Canarias. Barcelona: Omega.

OCAÑA-RIOLA R.; SÁNCHEZ-CANTALEJO C. (2005); Rurality index for small areas in Spain. A Social Indicators Research, núm. 73, pps. 247-266.

OECD (2007); Le nouveau paradigme rural : Politiques et gouvernance. París: OECD.

PACIONE, M. (1984); Rural geography. London: Paul Chapman.

PEIX I MASSIP, J. (2003); La producció i la transformació agràries a l'eix mediterrani. València: Institut d'Economia i Empresa Jaume Viallonga.

PLESSIS, V.; BESHIRI, R.; BOLLMAN, R.D. (2002); "Definitions of rural". A Agriculture and Rural Working Paper Series. Working Paper No. 61. Ottawa: Statistics Canada (disponible en línia).

POCHON, A. (1998) ; Les champs du possible, plaidoyer pour une alternative durable. París: Syros i La découverte, 1998.

PRIETO. R. (cord.) (2000); Juventud Rural. Madrid: INJUVE.

Programa de Desarrollo Rural de Catalunya. Período de Programación 2007-2013 (2007); Barcelona: Departament d'Agricultura.

SABATER, A.; AJENJO, M. (2005); "Una aproximació als empadronaments atípics a Catalunya: còmput i distribució territorial d'un fenomen generalitzat". A Documents d'Anàlisi Geogràfica, num. 46, pps. 63-79.

SEVILLA GUZMAN, E. (2006). De la sociología rural a la agroecología. Barcelona: Icaria.

Tapiador, Francisco J. (2008); Rural analysis and management : an earth science approach to rural science. New York : Springer

TARROJA, A.; CAMAGNI, R. (coord.) (2006); Una nueva cultura del territorio. Barcelona: Diputació de Barcelona.

TREPAT, E.; VILASECA A.. (2008); Ruralitat i immigració: La integració de les persones immigrades en el món rural català. Lleida: Fundació del Món Rural.

VILADOMIU, L.; ROSELL, J.; VAILLANT, Y.; ZAMORA, A. (2004); Empresas y empresarios en las comarcas rurales catalanas. Bellaterra: Documentos de Economía Industrial, núm. 21.

WISHLADE F.; YUILL D.; BACHTLER J.; ADRIMI F. (1999); Regional development for less-densely populated regions in the EU. European Parliament: Regional Policy Series, 109.

WOODS, M. (2005); Rural geography, processes, responses and experiences in rural restructuring. London: Sage, 330 pps.

Selecció digital

<http://biblioteca.udl.es/guide/guide.php?id=32> (Servei de Biblioteca i documentació de la UdL: ampli llistat de recursos per treballar sobre agricultura. Adreça de fet a les bases de dades, organismes, revistes i altres recursos, alguns dels quals s'esmenten a continuació).

<http://www.fao.com> {Food and Agriculture Organization)

<http://www.wri.org> (World Resources Institute)

<http://www.wto.org> (World Trade Organization, Organisation Mondiale du Commerce)

<http://europa.eu.int/comm/agriculture/index.htm> (Direction generale de l'Agriculture de l'UE)

<http://www.igc.org.uk> (International Grain Council, Conseil International des Cereales)

<http://www.agriculture.gouv.fr> (Ministere de l'Agriculture, de l'Alimentation, de la Pêche et des Affaires Rurales)

<http://www.nal.iisda.gov> {National Agricultural Library, États-Unis)

<http://metalib.csic.es/V?func=find-db-1-locate&F-WTY=Base&restricted=all> (CSIC, recursos electrònics generals)

<http://www.cepes.org.pe/cendoc/agro.htm> (Centro peruano de estudios sociales, vinculat amb webs sobre agricultura)

http://busc.usc.es/Internet/Recursos_tematicos/rec_agricultura.asp (Universitat de Santiago, selecció de catàleg de recursos sobre el sector).

<http://www.mapa.es/ca/estadistica/infoestad.html> (Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural i Marino, pàgina amb les estadístiques agràries del sector a Espanya).

<http://www.ruralcat.net/ruralcatApp/home.ruralcat?tipusPortal=normal&Kbps=10285.714> (portal d'informació agrària promogut pel Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, Generalitat de Catalunya).